מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את נסיבות כתיבת השיר ואת דמות המשורר
- לזהות את מבנה השיר, החרוז המבריח והמהלך הרעיוני
- לנתח אמצעים אמנותיים ושיבוצים מן המקורות

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנה ושינון

1. ב – בטולדו שבספרד הנוצרית במאה ה-13
2. ב – יהודי קסטיליה נאסרו עד לתשלום כופר
3. ג – -לך

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הדובר מואס בשלטון הזמן ומבקש את העולם הבא
2. נכון – כך נפתח השיר - זמן הנערות חלף

חלק ג' – השלמת מילים

1. חלף
2. עפר
3. מסלול
4. נפשות

חלק ד' – התאמת מושגים

1 – ג (אדם שעבר תפנית מחיי הנאה לעבודת האל)
2 – א (נמען כללי - כל אדם שמתגאה בהישגיו)
3 – ד (אדם שחצן השולט בעולם הזה)
4 – ב (ביטוי לאפסות האדם מול המוות)

חלק ה' – סדר נכון - מהלך השיר

1. הכרזה אישית על מעבר מהנעורים לעבודת האל
2. תוכחה כללית לבן האדם על גאוותו
3. מאיסה בזמן וכמיהה לעולם הבא
4. עימות עם הלץ והכרזה מתריסה בגוף ראשון

חלק ו' – שאלות פתוחות

1. יש להזכיר שהחרוז נושא משמעות של תנועה, שלטון וויתור - שלושת המוטיבים המרכזיים בשיר

כרטיס יציאה – מה לחפש

- ציפייה לתשובה: חרוז -לך, הקשור למשמעויות של הליכה, מלכות וויתור
- ציפייה לתשובה: הדובר - מי שעבר תפנית; בן אנוש - נמען כללי; הלץ - אדם שחצן
- ציפייה לתשובה: מעבר מחיי הנאה וחצר לעבודת האל ומיאוס בעולם הזה

טיפים להפעלה:

- מומלץ לקרוא את השיר בקול רם ולהדגיש את החרוז המבריח בסוף כל בית
- כדאי להציג את ההקשר ההיסטורי - כליאת יהודי קסטיליה - לפני הניתוח הספרותי
- ניתן לחלק לקבוצות: קבוצה אחת תנתח את הדלת וקבוצה שנייה את הסוגר בכל בית

דף תרגול: "זמן הנערות חלף" – טודרוס אבולעאפיה

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

השיר "זמן הנערות חלף" נכתב על ידי טודרוס אבולעאפיה, משורר חצר בספרד הנוצרית, לאחר שנכלא יחד עם יהודי קסטיליה. בכלא חל אצלו מפנה דתי שבא לידי ביטוי בשיר זה.

בנק מילים: חלף | עפר | מסלול | נפשות

1 חלק א' – הבנה ושינון

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מתי ואיפה חי טודרוס אבולעאפיה?

א) בבגדד במאה ה-10 ב) בטולדו שבספרד הנוצרית במאה ה-13

ג) בגרנדה במאה ה-11

2. מדוע נכלא המשורר?

א) בגלל חובות אישיים ב) יהודי קסטיליה נאסרו עד לתשלום כופר

ג) הוא העליב את המלך

3. מהו החרוז המבריח בשיר?

א) -מה ב) -רו ג) -לך

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הדובר בשיר מתגאה בכוחו ובשלטונו בעולם הזה.	☐	☐
2	בתחילת השיר הדובר מכריז שתקופת הנעורים נגמרה.	☐	☐

3 חלק ג' – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. זמן הנערות _____ והלך.

2. הלא כל היצור _____ ואפר.

3. וממשלת זמן אמאס, ואתאב מצא _____ לעולם בא ומהלך.

4. אני אמלך בעולם ה_____ .

4 חלק ד' – התאמת מושגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. הדובר	___	**א.** נמען כללי - כל אדם שמתגאה בהישגיו
2. בן אנוש	___	**ב.** ביטוי לאפסות האדם מול המוות
3. הלץ	___	**ג.** אדם שעבר תפנית מחיי הנאה לעבודת האל
4. עפר ואפר	___	**ד.** אדם שחצן השולט בעולם הזה

5 חלק ה' – סדר נכון - מהלך השיר

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	מאיסה בזמן וכמיהה לעולם הבא
☐	הכרזה אישית על מעבר מהנעורים לעבודת האל
☐	עימות עם הלץ והכרזה מתריסה בגוף ראשון
☐	תוכחה כללית לבן האדם על גאוותו

6 חלק ו' – שאלות פתוחות

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. הסבירו כיצד משקף החרוז המבריח "-לך" את תוכן השיר (הלך, מלך, השלך).

כרטיס יציאה

מהו החרוז המבריח בשיר וכיצד הוא קשור לתוכן?

מי הם שלוש הדמויות המוזכרות בשיר (הדובר, בן אנוש, הלץ)?

איך הרגשתי בשיעור? 😀 🙂 😐 🙁